Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 7. 1999, sp. zn. 12 To 86/99

Číslo: 38/2000

Právní věta:

Pokud státní zástupce v obžalobě vymezí popis skutku tak, že do něj zahrne také jednání, ve kterém obviněný pokračuje i v době po sdělení obvinění a které s ohledem na ustanovení § 12 odst. 11 tr. ř. je třeba posuzovat jako nový skutek, aniž by pro toto jednání bylo obviněnému sděleno obvinění, pak byla podána obžaloba pro skutek, pro který nebylo sděleno obvinění. V takovém případě jde o závažnou vadu přípravného řízení odůvodňující vrácení věci státnímu zástupci k došetření postupem podle § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř.

Nejsou-li zde důvody opodstatňující potřebu společného projednání věci (tj. všech skutků uvedených v obžalobě), pak soud vyloučí tento skutek ze společného řízení a vrátí věc státnímu zástupci k došetření jen ohledně tohoto skutku.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 22.07.1999

Spisová značka: 12 To 86/99

Číslo rozhodnutí: 38

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Vrácení věci státnímu zástupci k došetření

Předpisy: 141/1961 Sb. § 12 odst. 11
§ 176 odst. 2
§ 188 odst. 1 písm. e

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Vrchní soud v Praze zamítl stížnost krajského státního zástupce v Praze proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 26. 5. 1999 sp. zn. 4 T 41/99.

Z odůvodnění:

Napadeným usnesením ze dne 26. 5. 1999 sp. zn. 4 T 41/99 Krajský soud v Praze po předběžném projednání obžaloby podle § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř. rozhodl o vrácení trestní věci vedené proti obviněnému R. H. státnímu zástupci k došetření. Obviněný R. H. je stíhán pro skutky kvalifikované v podané obžalobě jako trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, 4 tr. zák. a jako trestný čin neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení, na zdravotní pojištění a příspěvku na státní

politiku zaměstnanosti podle § 147 odst. 1 tr. zák.

Trestného činu podvodu se obviněný R. H. měl dopustit tím, že dne 18. 12. 1997 uzavřel prostřednictvím firmy K. smlouvu o půjčce na částku 1 725 000 Kč s manžely Š. s datem splatnosti do 31. 1. 1998, přičemž v zástavu dal neexistující vlastní vkladový certifikát znějící na uvedenou částku a se souhlasným datem splatnosti jako v případě půjčky. Splacení půjčky neustále oddaloval pod nepravdivými záminkami o prolongaci doby splatnosti smyšleného certifikátu a svému závazku ze smlouvy doposud nedostál. Obviněný R. H. splatil pouze částku 400 000 Kč, aby zmírnil tlak věřitelů a také z obavy trestního stíhání, když od samého počátku jednání mezi ním a poškozenými bylo zřejmé, že bez ručení cenným papírem by k půjčce nikdy nedošlo.

Trestného činu neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení, na zdravotní pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti se měl dopustit tím, že v době od 1. 1. 1998 do 30. 1. 1999 neodvedl povinné platby za své zaměstnance, které zaměstnával jako soukromý podnikatel podnikající na základě živnostenského listu vystaveného příslušným městským úřadem dne 19. 5. 1992 s předmětem podnikání koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej s provozovnami v R. a L., a dluží tak za uvedené období okresní správě sociálního zabezpečení částku ve výši nejméně 71 944 Kč za neodvedené dávky pojistného na sociální zabezpečení, ač k jejich odvodu byl povinen podle zákona č. 589/1992 Sb., a Všeobecné zdravotní pojišťovně ČR částku ve výši nejméně 28 173 Kč za neodvedené dávky pojistného na zdravotní pojištění, ač k jejich odvodu byl povinen podle zákona č. 48/1997 Sb., nepočítaje v to penále a případné další příslušenství.

Výrok o vrácení věci státnímu zástupci k došetření odůvodnil soud prvního stupně tím, že nebyly objasněny základní skutečnosti významné pro rozhodnutí soudu a jsou pochybnosti o důsledném respektování procesních předpisů zajišťujících právo obviněného na obhajobu. Pokud jde o skutek kvalifikovaný jako trestný čin podvodu, k objasnění subjektivní stránky jednání obviněného je nutno v přípravném řízení tohoto opětovně vyslechnout k otázce, jak naložil s penězi, které si vypůjčil, případně bude třeba zjistit tyto skutečnosti z účetnictví obviněného, a to i za případné pomoci znalce z oboru ekonomiky. Pokud jde o trestný čin neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení, na zdravotní pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, obviněnému bylo sděleno pro uvedený skutek obvinění dne 1. 12. 1998 a s ohledem na ustanovení § 12 odst. 11 tr. ř. je třeba posuzovat jeho jednání po uvedeném datu jako nový skutek a dále je třeba důsledně vyčíslit způsobenou škodu za celé období. Nebylo zjišťováno, jakou částku obviněný neodvedl jiným pojišťovnám než Všeobecné zdravotní pojišťovně ČR, a rovněž tak nebylo zjišťováno, zda obviněný řádně odváděl daň sraženou ze mzdy svých zaměstnanců. Spis také neobsahuje žádný doklad o tom, že by obhájci obviněného byl doručen opis záznamu o sdělení obvinění v projednávaném případě.

Proti citovanému usnesení podal v zákonné lhůtě stížnost krajský státní zástupce v Praze a namítl v ní, že požadavky soudu prvního stupně k trestnému činu podvodu jsou nadbytečné s ohledem na povahu shromážděného materiálu, když navíc kontrola účetnictví obviněného nemůže přinést nic nového. Stejně tak opětovný výslech obviněného je nadbytečným požadavkem. O vyrozumění obhájce obviněného o sdělení obvinění svědčí úřední záznam ze dne 2. 6. 1996 pořízený Policií České republiky, Krajského úřadu vyšetřování Středočeského kraje, který potvrzuje, že obhájce obviněného JUDr. M. převzal obě opatření o sdělení obvinění. Pokud jde o trestný čin neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení, na zdravotní pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ostatní poškozené pojišťovny mimo Všeobecnou zdravotní pojišťovnu neprojevily o věc žádný zájem, o čemž svědčí záznam vyšetřovatele ze dne 29. 3. 1999. Pokud jde o zjištění neodvádění daně sražené ze mzdy zaměstnanců – daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, toto je jediný relevantní požadavek soudu, avšak zde měl soud prvního stupně vyloučit ze společného řízení skutek uvedený jako druhý v obžalobě a podle § 221 odst. 2 tr. ř. měl tento skutek vrátit státnímu zástupci k došetření. Krajský státní zástupce v Praze navrhl, aby Vrchní soud v Praze napadené usnesení zrušil a soudu prvního stupně uložil, aby ve věci znovu jednal a rozhodl.

Vrchní soud v Praze přezkoumal podle § 147 odst. 1 tr. ř. správnost výroku napadeného usnesení, přezkoumal i řízení, které napadenému usnesení předcházelo, a dospěl k následujícím závěrům:

Ze spisového materiálu Vrchní soud v Praze zjistil, že pokud jde o požadavky soudu prvního stupně ohledně trestného činu podvodu, jsou tyto v dané fázi řízení nadbytečné. Výslech obviněného ke skutečnostem tak, jak požaduje soud prvního stupně, lze provést před soudem, rovněž tak případnou konfrontaci obviněného se svědkem H., neboť obhajoba obviněného ohledně nakládání s vypůjčenými penězi byla v přípravném řízení s ohledem na dosavadní vývoj věci dostatečně prověřena výslechem svědka H. V daném směru se Vrchní soud v Praze ztotožnil s námitkami stěžovatele.

Jiná situace je v případě trestného činu neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení, na zdravotní pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti podle podané obžaloby. V daném směru obžaloba vymezuje deliktní jednání obviněného od 1. 1. 1998 do 30. 1. 1999, přičemž obvinění z trestného činu podle § 147 odst. 1 tr. zák. bylo obviněnému R. H. sděleno 1. 12. 1998. Pokračuje-li obviněný v jednání, pro které je stíhán, i po sdělení obvinění, posuzuje se takové jednání od tohoto úkonu jako nový skutek. Obžaloba může být podána jen pro skutek, pro který bylo sděleno obvinění. Z výše uvedeného vyplývá, že jednání kladené obviněnému R. H. za vinu jako trestný čin neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení, na zdravotní pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti jsou ve skutečnosti skutky dva, přičemž pro druhý skutek, tj. neplacení povinných plateb za zaměstnance od 1. 12. 1998 do 30. 1. 1999 nejenže nebylo obviněnému sděleno obvinění, ale v uvedeném směru není trestná činnost obviněného materiálem opatřeným v přípravném řízení vůbec zdokumentována.

Pokud jde o předmětné deliktní jednání obviněného R. H. od 1. 1. 1998 do 1. 12. 1998, není zřejmé, proč není v rozporu s tvrzením obžaloby doloženo neplacení povinných plateb za měsíc listopad 1998. V této souvislosti je správný rovněž požadavek soudu prvního stupně na prověření, jak obviněný R. H. odváděl daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti za své zaměstnance. Proto zde Vrchní soud v Praze námitky stěžovatele nepřijal, když navíc úvahy stěžovatele o případném postupu podle § 221 odst. 2 tr. ř. jsou zcela nepatřičné, neboť tímto postupem by byl soud vázán do budoucna na nejistou událost – žádost státního zástupce.

Pokud jde o ostatní zdravotní pojišťovny mimo Všeobecnou zdravotní pojišťovnu ČR, Vrchní soud v Praze se domnívá, že v rámci přípravného řízení z pohledu objasnění základních skutečností lze v dané fázi řízení považovat úřední záznam založený ve spisu ohledně nezájmu poškozených o celou kauzu za dostačující.

Pokud jde o dodržování procesních ustanovení v průběhu přípravného řízení, soud prvního stupně správně napadeným usnesením vytkl nedoručení sdělení obvinění obhájci obviněného, neboť skutečnosti obsažené v úředním záznamu, ze kterých vyplývá, že tento nedostatek byl napraven, v době rozhodování soudu prvního stupně nebyly ve spise obsaženy a tedy soudu známy. Oproti tomu však Vrchní soud v Praze zjistil, že státní zástupce nevyrozuměl obviněného o podání obžaloby ve smyslu ustanovení § 176 odst. 1 tr. ř., což by mohlo mít za následek zkrácení práva obviněného na obhajobu.

Soud vrátí po předběžném projednání obžaloby věc státnímu zástupci k došetření, je-li toho třeba k odstranění vad přípravného řízení nebo k objasnění základních skutečností pro rozhodnutí. Jak je rozvedeno v napadeném usnesení a dále upřesněno tímto rozhodnutím, v přípravném řízení v uvedené věci nebyly opatřeny všechny podklady nezbytné pro rozhodnutí a v činnosti orgánů přípravného řízení nebyla plně respektována ustanovení trestního řádu ve výše uvedeném rozsahu, a proto Krajský soud v Praze v dané věci důvodně postupoval podle § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř. Protože se důvody k vrácení věci státnímu zástupci k došetření týkají všech skutků obsažených v obžalobě, pak jen pro úplnost lze dodat, že pokud by tomu tak nebylo a nebyla by zde ani potřeba konání

společného řízení, pak by za splnění podmínek uvedených v § 23 odst. 1 tr. ř. bylo namístě rozhodnout o vyloučení skutku, ohledně něhož je dán důvod k postupu podle § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř., a vrátit věc státnímu zástupci k došetření jen ohledně tohoto skutku.

V rámci došetření bude nutné důkazní materiál doplnit v rozsahu naznačeném napadeným usnesením a upřesněném tímto rozhodnutím Vrchního soudu v Praze při plném respektování ustanovení trestního řádu.

Když Vrchní soud v Praze neshledal žádné vady ve výroku napadeného usnesení, ani v řízení, které mu předcházelo, zamítl podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. stížnost krajského státního zástupce v Praze jako nedůvodnou.